

Zarządzenie Nr 546/2010

Wójta Gminy Elk

z dnia 01 marca 2010

**w sprawie wprowadzenia regulaminu audytu wewnętrznego oraz procedur audytu wewnętrznego
Gminy Elk**

Na podstawie art. 30 ust. 1 oraz art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), w związku z art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240), zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadza się regulamin audytu wewnętrznego Gminy Elk, do stosowania w Urzędzie Gminy w Elku i w jednostkach organizacyjnych Gminy Elk, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Wprowadza się procedury audytu wewnętrznego Gminy Elk, do stosowania w Urzędzie Gminy w Elku i w jednostkach organizacyjnych Gminy Elk, stanowiące załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 3

Wykonanie zarządzenia powierza się audytorowi - usługodawcy.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

W O J T
mgr Antoni Polkowski

RADCA PRAWNY
Marcin Ostojan

REGULAMIN AUDYTU WEWNĘTRZNEGO GMINY ELK

I. Postanowienia ogólne

§ 1

Regulamin audytu wewnętrznego Gminy Elk, zwany dalej regulaminem, określa cele, zasady, zakres audytu wewnętrznego, prawa i obowiązki audytora wewnętrznego, organizację przeprowadzania audytu wewnętrznego w Urzędzie Gminy w Elku oraz w jednostkach organizacyjnych Gminy Elk.

§ 2

Ilekrót w niniejszym regulaminie jest mowa o:

- 1) Urzędzie - rozumie się przez to Urząd Gminy w Elku;
- 2) Wójtzie – rozumie się przez to Wójta Gminy Elk;
- 3) audytorze wewnętrznym - rozumie się przez to audytora – usługodawcę, spełniającego warunki określone w art. 286 ustawy o finansach publicznych;
- 4) jednostce audytowanej - rozumie się Urząd i inne jednostki organizacyjne Gminy Elk, podlegające audytowi wewnętrznemu;
- 5) kierownikowi jednostki audytowanej - rozumie się przez to osobę kierującą jednostką audytowaną, jak również osobę pełniącą jego obowiązki;
- 6) zadaniu audytowym - rozumie się przez to zadania zapewniające i czynności doradcze;
- 7) zadaniu zapewniającym – rozumie się przez to zespół działań podejmowanych w celu dostarczenia niezależnej i obiektywnej oceny, o której mowa w art. 272 ustawy o finansach publicznych;
- 8) czynnościach doradczych – rozumie się przez to, inne niż zadania zapewniające, działania podejmowane przez audytora wewnętrznego, których charakter i zakres jest uzgodniony z kierownikiem jednostki, a których celem jest zwłaszcza usprawnienie funkcjonowania jednostki;
- 9) obszarze audytu - rozumie się przez to każdy obszar działania jednostki audytowanej, w obrębie którego audytor wyodrębnił obszary ryzyka do przeprowadzenia zadania audytowego.

§ 3

1. Audyt wewnętrzny w Urzędzie oraz w jednostkach organizacyjnych Gminy Elk przeprowadza audytor – usługodawca, zgodnie z warunkami umowy, o której mowa w art. 286 ustawy o finansach publicznych.
2. Audytor wewnętrzny podlega bezpośrednio Wójtowi Gminy Elk, który zapewnia organizacyjną odrębność wykonywania przez audytora zadań.
3. Audytor wewnętrzny jest niezależny w wykonywaniu swoich zadań.
4. Audytor wewnętrzny postępuje zgodnie z przepisami prawa, standardami audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych i kodeksem etyki audytora wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych oraz uznaną praktyką audytu wewnętrznego.

5. Audytor wewnętrzny opracowuje pisemne zasady i procedury, zawierające zwięzły opis stosowanej metodyki audytu wewnętrznego, sposób i tryb przekazania sprawozdania oraz wymagania dotyczące archiwizacji dokumentacji zadań w uzgodnieniu z Wójtem Gminy Elk.

II. Cele, zasady, zakres audytu wewnętrznego

§ 4

1. Audyt wewnętrzny jest działalnością niezależną i obiektywną, której celem jest wspieranie kierownika jednostki w realizacji celów i zadań przez systematyczną ocenę kontroli zarządczej oraz czynności doradcze.
2. Ocena, o której mowa w ust. 1, dotyczy w szczególności adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w jednostce.

§ 5

1. Audyt wewnętrzny, poprzez czynności doradcze, przyczynia się do usprawnienia funkcjonowania jednostki.
2. Podstawowe znaczenie mają czynności o charakterze zapewniającym.
3. Czynności o charakterze doradczym mogą być wykonywane, o ile ich cel i zakres nie naruszają zasady obiektywizmu i niezależności audytora wewnętrznego. Podczas świadczenia usług doradczych, audytor wewnętrzny jest zobowiązany nie przejmować odpowiedzialności (roli) kierownictwa.

§ 6

Rola audytu wewnętrznego polega na wykrywaniu i określaniu potencjalnego ryzyka, mogącego się pojawić w ramach działalności jednostek audytowanych oraz na badaniu i ocenianiu adekwatności, skuteczności i efektywności systemów kontroli zarządczej mających na celu eliminowanie lub ograniczanie takiego ryzyka.

§ 7

1. Audyt wewnętrzny obejmuje badanie i ocenę adekwatności, skuteczności i efektywności systemu kontroli zarządczej, zarządzania ryzykiem oraz kierowania jednostką, a w szczególności:
 - a) przegląd ustanowionych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz wiarygodności i rzetelności informacji operacyjnych, zarządczych i finansowych;
 - b) ocenę procedur i praktyki sporządzania, klasyfikowania i przedstawiania informacji finansowej;
 - c) ocenę przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych jednostki oraz programów, strategii i standardów ustanowionych przez właściwe organy;
 - d) ocenę zabezpieczenia mienia jednostki;
 - e) ocenę efektywności i gospodarności wykorzystania zasobów jednostki;
 - f) przegląd programów i projektów w celu ustalenia zgodności funkcjonowania jednostki z planowanymi wynikami i celami;
 - g) ocenę dostosowania działań jednostki do przedstawionych wcześniej zaleceń audytu lub kontroli;
 - h) wykonywanie czynności doradczych mających na celu usprawnienie funkcjonowania jednostki.
2. Dokonywana ocena dotyczy w szczególności:
 - a) zgodności prowadzonej działalności z przepisami prawa oraz obowiązującymi w jednostce procedurami wewnętrznymi,
 - b) efektywności i gospodarności podejmowanych działań w zakresie systemów zarządzania i kontroli,
 - c) wiarygodności sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu.

§ 8

1. Audyt wewnętrzny może objąć zakresem swojego badania wszystkie obszary działania jednostki.
2. Audytor wewnętrzny dysponuje pełną swobodą w zakresie identyfikacji obszarów ryzyka.
3. Zakres audytu nie może być ograniczany. Wójt Gminy powinien być niezwłocznie powiadomiony o wszelkich próbach ograniczania zakresu audytu.

III. Prawa i obowiązki audytora wewnętrznego

§ 9

Audytor wewnętrzny:

- 1) jest uprawniony do przeprowadzania audytu wewnętrznego we wszystkich obszarach działalności Urzędu i jednostek organizacyjnych Gminy Etłk;
- 2) ma zagwarantowane prawo dostępu do wszelkich dokumentów i materiałów, do wszystkich pracowników oraz wszelkich innych informacji potrzebnych do przeprowadzenia audytu wewnętrznego z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej;
- 3) ma zagwarantowane prawo dostępu do pomieszczeń jednostki z zachowaniem przepisów o tajemnicy ustawowo chronionej;
- 4) ma prawo żądać od kierowników i pracowników komórek organizacyjnych informacji oraz wyjaśnień w celu zapewnienia właściwego i efektywnego prowadzenia audytu wewnętrznego;
- 5) może z własnej inicjatywy składać wnioski, mające na celu usprawnienie funkcjonowania jednostki;
- 6) nie jest odpowiedzialny za procesy zarządzania ryzykiem i procesy kontroli zarządczej w jednostce, ale poprzez ustalenia i zalecenia poczynione w wyniku przeprowadzania audytu wewnętrznego, wspomaga kierownika jednostki we właściwej realizacji tych procesów;
- 7) nie jest odpowiedzialny za wykrywanie przestępstw, ale powinien posiadać wiedzę pozwalającą mu zidentyfikować znamiona przestępstwa;
- 8) nie może przyjmować takich zadań lub uprawnień, które wchodzą w zakres zarządzania jednostką;
- 9) w zakresie wykonywania swoich zadań współpracuje z audytorami zewnętrznymi, a także kontrolerami Najwyższej Izby Kontroli.

IV. Organizacja przeprowadzania audytu wewnętrznego

§ 10

1. Audyt wewnętrzny przeprowadzany jest na podstawie rocznego planu audytu opracowanego na podstawie analizy ryzyka.
2. Audytor wewnętrzny przedstawia Wójtowi Gminy plan audytu na rok następny do końca każdego roku.

§ 11

1. W razie zmiany czynników identyfikacji obszarów ryzyka, a także w szczególnie uzasadnionych przypadkach, audytor wewnętrzny, na wniosek Wójta Gminy lub z własnej inicjatywy w uzgodnieniu z Wójtem, przeprowadza audyt wewnętrzny poza planem audytu wewnętrznego.
2. Audytor wewnętrzny może przeprowadzić audyt wewnętrzny poza planem audytu w jednostce organizacyjnej

Gminy Elk na wniosek kierownika tej jednostki lub z własnej inicjatywy, w uzgodnieniu z Wójtem.

3. Jeżeli przeprowadzenie audytu wewnętrznego poza planem audytu wewnętrznego stworzy zagrożenie dla realizacji tego planu, audytor wewnętrzny zawiadamia o tym na piśmie kierownika jednostki wnioskującego o przeprowadzenie audytu wewnętrznego poza planem oraz Wójta.

§ 12

1. Przed przystąpieniem do przeprowadzenia audytu wewnętrznego audytor wewnętrzny przedstawia kierownikowi komórki objętej audytem - imienne upoważnienie oraz dowód tożsamości.
2. Kierownik komórki objętej audytem zapewnia audytorowi wewnętrznemu warunki niezbędne do przeprowadzenia audytu wewnętrznego, przedstawia żądane dokumenty oraz ułatwia terminowe udzielanie wyjaśnień przez pracowników tej komórki.
3. Wzór upoważnienia do przeprowadzenia audytu wewnętrznego określa załącznik nr 1 do regulaminu.

§ 13

1. Po zakończeniu czynności w jednostce audytowanej, objętej zadaniem zapewniającym, audytor wewnętrzny przedstawia kierownikowi tej jednostki ustalenia stanu faktycznego. W tym celu może zwołać naradę zamykającą.
2. W naradzie zamykającej mogą uczestniczyć także osoby sprawujące nadzór nad działalnością komórki, w której jest przeprowadzane zadanie audytowe oraz wskazani przez kierownika pracownicy jednostki.

§ 14

Dla każdego zakończonego zadania zapewniającego, audytor wewnętrzny sporządza sprawozdanie, w którym przedstawia, w sposób jasny, rzetelny i zwięzły, ustalenia i zalecenia poczynione w trakcie audytu wewnętrznego.

§ 15

1. Kierownik jednostki audytowanej, na podstawie sprawozdania z przeprowadzenia zadania zapewniającego, podejmuje działania mające na celu usunięcie uchybień oraz usprawnienie funkcjonowania jednostki, informując o tym pisemnie audytora wewnętrznego oraz kierownika jednostki.
2. Audytor wewnętrzny po upływie terminów realizacji zaleceń zawartych w sprawozdaniu, zwraca się do kierownika jednostki audytowanej, o informację na temat działań podjętych w celu realizacji zaleceń oraz stopnia ich realizacji.

§ 16

Do końca stycznia każdego roku audytor wewnętrzny sporządza sprawozdanie z wykonania planu audytu za rok poprzedni.

§ 17

Jeżeli w trakcie przeprowadzania audytu audytor wewnętrzny dostrzeże znamiona czynów, które według jego oceny kwalifikują się do wszczęcia postępowania w zakresie dyscypliny finansów publicznych, postępowania karnego lub postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, wówczas ma obowiązek o tym fakcie zawiadomić Wójta.

§ 18

1. Audytor wewnętrzny prowadzi bieżące akta audytu wewnętrznego, w celu dokumentowania przebiegu i wyniku zadań audytowych. Bieżące akta zawierają informacje niezbędne do sformułowania zaleceń, które będą zawarte w sprawozdaniu z przeprowadzenia audytu wewnętrznego.
2. Dokumenty zgromadzone w wyniku prowadzonego audytu włącza się do bieżących akt w kolejności wynikającej z toku dokonywanych czynności, numerując dokumenty i zamieszczając na początku każdego tomu akt, wykaz materiałów zawartych w danym tomie, z podaniem ich numeru oraz nazwy.
3. Kierownik jednostki audytowanej, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny, oraz Wójt Gminy Elk mają prawo wglądu do bieżących akt.

§ 19

1. Audytor wewnętrzny prowadzi stałe akta audytu wewnętrznego, w celu gromadzenia informacji dotyczących obszarów ryzyka, które mogą być przedmiotem audytu wewnętrznego.
2. Stałe akta podlegają aktualizacji.

§ 20

1. Audytor prowadzi również pozostałe akta bieżące (korespondencja wewnętrzna i zewnętrzna).
2. W znakowaniu spraw audytu wewnętrznego używa się symbolu: „AW”.

§ 21

1. Podczas planowania i wykonywania zadań audytowych, audytor wewnętrzny powinien brać pod uwagę, o ile to jest możliwe, plan czynności kontrolnych i sprawdzających, wykonywanych przez NIK i inne instytucje kontrolne tak, by uniknąć niepotrzebnego nakładania się kontroli i audytów.
2. Przy dokonywaniu analizy ryzyka audytor wewnętrzny powinien uwzględniać wyniki kontroli i sprawdzeń dokonanych przez NIK i inne instytucje kontrolne.
3. Audytor wewnętrzny powinien porozumiewać się z NIK i innymi instytucjami kontrolnymi za pośrednictwem lub w porozumieniu z Wójtem.

V. Postanowienia końcowe

§ 22

W pozostałych sprawach nie objętych niniejszym regulaminem obowiązują postanowienia wynikające z regulaminu organizacyjnego Urzędu Gminy w Elku i innych zarządzeń Wójta Gminy Elk oraz ogólnie obowiązujących przepisów prawa.

mgr Antoni Polkowski

Załącznik nr 1
do Regulaminu audytu wewnętrznego
Gminy Elk

.....
pieczęć nagłówkowa jednostki

Elk,

Upoważnienie Nr

Upoważnienie imienne do przeprowadzania audytu wewnętrznego

Na podstawie art. 287 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240),

upoważnia się Panią
imię i nazwisko audytora wewnętrznego

do przeprowadzenia audytu wewnętrznego zgodnie z planem audytu wewnętrznego /poza planem audytu wewnętrznego*) w

.....
nazwy komórki audytowanej lub nazwa jednostki, w której będzie przeprowadzany audyt wewnętrzny

Upoważnienie jest ważne za okazaniem dowodu tożsamości

Termin ważności upoważnienia upływa z dniem

.....
pieczęć i podpis Wójta Gminy

Ważność upoważnienia przedłuża się do dnia

.....
pieczęć i podpis Wójta Gminy

*) niepotrzebne skreślić

WÓJTA
mgr Antoni Polkowski
AW

Załącznik Nr 2
do Zarządzenia Nr 546/2010
Wójta Gminy Ełk
z dnia 01 marca 2010 r.

P R O C E D U R Y
AUDYTU WEWNĘTRZNEGO
GMINY EŁK

EŁK 2010 R.

SPIS TREŚCI

Rozdział I	Postanowienia ogólne	2
Rozdział II	Organizacja i zasady działania audytu wewnętrznego	4
Rozdział III	Planowanie audytu wewnętrznego.....	4
Rozdział IV	Metodyka przeprowadzania zadań audytowych	9
Rozdział V	Sprawozdawczość, czynności sprawdzające	12
Rozdział VI	Czynności doradcze	14
Rozdział VII	Dokumentacja audytu	14

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW:

1. Przegląd wstępny zadania zapewnającego
2. Program zadania zapewnającego
3. Protokół z wywiadu (rozmowy)
4. Lista kontrolna
5. Kwestionariusz kontroli wewnętrznej
6. Sprawozdanie z przeprowadzonego zadania zapewnającego
7. Notatka informacyjna z czynności sprawdzających
8. Przegląd akt bieżących audytu

Rozdział I. Postanowienia ogólne

§ 1

1. Procedury audytu wewnętrznego w Urzędzie Gminy Ełk i jednostkach organizacyjnych, zwane dalej procedurami, stanowią szczegółowe wytyczne w sprawie sposobu, metodyki i trybu przeprowadzania audytu wewnętrznego w obszarze działania Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych.
2. Procedury są dokumentem przeznaczonym do użytku wewnętrznego na stanowisku pracy audytora wewnętrznego, opracowanym i na bieżąco aktualizowanym przez audytora.
3. Procedury podlegają modyfikacjom wraz ze zmianami sposobu, metodyki i trybu przeprowadzania audytu wewnętrznego oraz zmianami organizacyjnymi w zakresie działania audytu wewnętrznego w Urzędzie Gminy w Ełku.
4. Procedury określają:
 - a) szczegółowe warunki planowania audytu wewnętrznego,
 - b) metodykę przeprowadzania zadań zapewniających i czynności doradczych,
 - c) sposób dokumentowania wyników audytu wewnętrznego i wzory dokumentów roboczych,
 - d) sposób sporządzania i przekazywania sprawozdania z przeprowadzenia zadania audytowego;
 - e) tryb przeprowadzania czynności sprawdzających.

§ 2

1. Ilekroć w niniejszych procedurach jest mowa o:
 - 1) **Gminie** – należy przez to rozumieć jednostkę samorządu terytorialnego – Gminę Ełk,
 - 2) **Urzędzie** – rozumie się przez to Urząd Gminy w Ełku jako jednostkę organizacyjną utworzoną do obsługi jednostki samorządu terytorialnego Gminy Ełk,
 - 3) **Wójtzie** – rozumie się przez to Wójta Gminy Ełk,
 - 4) **jednostkach podległych** – utworzone przez jednostkę samorządu terytorialnego – Gminę Ełk, jednostki organizacyjne podległe Gminie (jednostki budżetowe i inne jednostki, których formę organizacyjną określają odrębne przepisy),

- 5) **audytorze** – rozumie się przez to audytora wewnętrznego lub audytora – usługodawcę, zatrudnionego w Urzędzie Gminy w Ełku na umowę zlecenia,
- 6) **kierownika jednostki** – rozumie się przez to Wójta Gminy Ełk lub kierownika jednostki organizacyjnej Gminy Ełk,
- 7) **kierownika komórki audytowanej** - rozumie się przez to pracownika zatrudnionego na samodzielny stanowisku w Urzędzie Gminy Ełk,
- 8) **jednostce audytowanej** – rozumie się przez to komórkę organizacyjną (samodzielne stanowisko) Urzędu Gminy, a także podległe jednostki organizacyjne Gminy,
- 9) **planie audytu** – rozumie się przez to roczny plan audytu wewnętrznego,
- 10) **zadaniu audytowym** – rozumie się przez to zadanie zapewniające i czynności doradcze,
- 11) **zadaniu zapewniającym** – rozumie się przez to, zespół działań podejmowanych w celu dostarczenia niezależnej i obiektywnej oceny, o której mowa w art. 272 ustawy,
- 12) **czynnościach doradczych** – rozumie się przez to, inne niż zadanie zapewniające, działania podejmowane przez audytora wewnętrznego, których charakter i zakres jest uzgodniony z kierownikiem jednostki, a których celem jest zwłaszcza usprawnienie funkcjonowania jednostki,
- 13) **obiekcie audytu** – rozumie się przez to zagadnienie w ramach obszaru ryzyka objętego zadaniem audytowym,
- 14) **sprawozdaniu** – rozumie się przez to dokument sporządzony po zakończeniu zadania zapewniającego, zawierający elementy określone w § 24 ust. 2 rozporządzenia,
- 15) **ustawie** – rozumie się przez to ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240),
- 16) **rozporządzeniu** – rozumie się przez to rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 lutego 2010 r. w sprawie przeprowadzania i dokumentowania audytu wewnętrznego (Dz. U. Nr 21, poz. 108).

Rozdział II. Organizacja i zasady działania audytu wewnętrznego

§ 3

1. Za realizację zadań audytu wewnętrznego w Urzędzie i jednostkach podległych odpowiada audytor.
2. Audytor nie jest odpowiedzialny za procesy i działania podlegające audytowi wewnętrznemu i nie nadzoruje ich. Nie uczestniczy również w procesie zarządzania, ale poprzez przedstawianie wyników przeprowadzonych zadań audytowych, wspiera kadrę kierowniczą Urzędu i jednostek podległych we właściwej realizacji procesów zarządczych oraz w funkcjonowaniu procesów kontroli wewnętrznej.
3. Audyt wewnętrzny w jednostce podległej prowadzony jest na potrzeby tej jednostki. Wyniki audytu przeprowadzonego w jednostce podległej są przedstawiane kierownikowi jednostki w sprawozdaniu.

Rozdział III. Planowanie audytu wewnętrznego

§ 4

1. Przygotowując plan audytu, audytor bierze pod uwagę w szczególności:
 - a) cele i zadania Urzędu i jednostek podległych,
 - b) system kontroli zarządczej w jednostce,
 - c) istotne ryzyka wpływające na realizację celów i zadań Urzędu i jednostek podległych,
 - d) czynniki ryzyka, w tym w szczególności:
 - złożoność działalności prowadzonej przez jednostkę,
 - liczbę, rodzaj i wielkość dokonywanych operacji finansowych,
 - liczbę i kwalifikacje zawodowe pracowników,
 - zmiany organizacyjne i prawne;
 - e) wyniki wcześniej przeprowadzonych audytów lub kontroli,
 - f) uwagi kierownika jednostki,
 - g) wytyczne Ministra Finansów w zakresie kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.
2. Audytor, przygotowując plan audytu, ustala kolejność poddania obszarów ryzyka audytowi wewnętrznemu, biorąc pod uwagę wyniki analizy obszarów ryzyka oraz

czynniki organizacyjne, w tym w szczególności: czas niezbędny do przeprowadzenia zadań audytowych, czas przeznaczony na szkolenia i rozwój zawodowy, urlop i inne nieobecności, a także rezerwę czasową na nieprzewidziane działania.

- Plan audytu zawiera elementy określone w § 8 ust. 1 rozporządzenia.

§ 5

- Sporządzenie planu audytu poprzedzone jest zebraniem przez audytora informacji umożliwiających identyfikację obszarów ryzyka w zakresie działania jednostki, w której jest prowadzony audyt wewnętrzny.
- Obszary ryzyka, czyli procesy, zjawiska lub zagadnienia wymagające przeprowadzenia audytu są identyfikowane przez audytora według własnej oceny zawodowej.
- Lista zidentyfikowanych przez audytora obszarów ryzyka przed dokonaniem analizy ryzyka może zostać uzupełniona o obszary wskazane przez kierownika jednostki.
- Aktualizacja listy obszarów ryzyka dokonywana jest corocznie przed sporządzeniem planu audytu.
- Audytór przeprowadzając analizę ryzyka, uwzględnia zakres odpowiedzialności kierownika jednostki za funkcjonowanie kontroli zarządczej.
- Audytór dokonuje analizy ryzyka poddając zidentyfikowane obszary ryzyka ocenie metodą matematyczną z zastosowaniem arkusza kalkulacyjnego. Dopuszcza się stosowanie innych metod oceny i szacowania ryzyka, ograniczających subiektywizm audytora.
- Audytór poddaje zidentyfikowane obszary ryzyka ocenie według 5 przyjętych kryteriów (czynników) ryzyka w czterostopniowej skali numerycznej. Przyjęte kryteria ryzyka z przyporządkowaniem odpowiadającej im wagi, oraz opis stosowanej skali numerycznej przedstawia tabela.

Kryteria ryzyka

Ocena	Materialność	Wrażliwość	Kontrola wewnętrzna	Stabilność	Złożoność
1	Brak implikacji finansowych	Mała	Silna	Bardzo stabilny	Niska
2	Małe implikacje finansowe	Umiarkowana	Wysoka	Stabilny	Umiarkowana
3	Duże implikacje finansowe	Duża	Zadowalająca	Znaczące zmiany	Wysoka
4	Kluczowy system finansowy	Bardzo duża	Słaba	Nowo wdrażany system	Bardzo wysoka
Waga modelu					
	0,25	0,20	0,25	0,15	0,15

A. Istotność /materialność/ (waga 0,25), rozumiana jako:

- wielkość środków finansowych, jakie są wydatkowane bądź gromadzone w trakcie danego procesu, stanowiącego obszar ryzyka,
- ilość operacji,
- ryzyko straty w pojedynczej operacji,
- możliwe bezpośrednio i pośrednio konsekwencje finansowe w przypadku zajścia zdarzenia (w tym koszty działań naprawczych),
- wielkość przepływów finansowych,
- poziom kosztów jednostkowych.

B. Wrażliwość (waga 0,20), rozumiana jako:

- miara właściwego ryzyka, związanego z ocenianą jednostką, czyli tego, co może się nie udać i jakie to spowoduje konsekwencje, np. ryzyko związane z utratą lub uszkodzeniem majątku, nie wykrytym błędem, nieznanym lub błędnie skalkulowanym zobowiązaniem, lub ryzyko niekorzystnej opinii publicznej, odpowiedzialności prawnej, itp.,
- znaczenie polityczne,
- poufność danych,
- podatność na naciski korupcyjne.

C. Kontrola wewnętrzna (waga 0,25) – rozumiana jako:

- przestrzeganie udokumentowanych zasad i procedur, zakresów obowiązków,
- podział obowiązków,
- bezzwłoczne wykrywanie i naprawa błędów,
- jakość i morale oraz rotacja kadr,
- poprawność i kompletność dokumentacji,
- autoryzacja wydatków,
- wnioski z poprzednich audytów lub kontroli.

D. Stabilność (waga 0,15), rozumiana jako:

- ilość zmian prawnych i organizacyjnych zachodzących w systemach oraz ich zakres i terminy.

E. Złożoność (waga 0,15) – rozumiana jako:

- czynnik ryzyka, który odzwierciedla możliwość przeoczenia błędów lub nieprawidłowości z powodu złożoności środowiska. Ocena złożoności zależy m.in.

- od ilości i stopnia trudności stosowanych w trakcie procesu regulacji, powiązań z działalnością innych komórek czy systemów zewnętrznych, czasu przetwarzania,
- liczba etapów procesowania.
8. Do opisanej powyżej oceny wprowadza się czynnik – czas, jaki upłynął od ostatniego audytu /kontroli/ badanego obszaru. Biorąc pod uwagę przydatność ustaleń audytu i kontroli dla celu sporządzenia planu rocznego, przyjmuje się następujące zwiększenia oceny ryzyka ze względu na upływ czasu od ostatniego audytu lub kontroli danego obszaru:
- 1 rok wcześniej – 0,0 tj. 0%
 - 2 lata wcześniej – 0,1 tj. 10%
 - 3 lata wcześniej – 0,2 tj. 20%
 - 4 lata wcześniej lub nigdy – 0,3 tj. 30%
9. Ocena ryzyka uzależniona jest od priorytetów kierownictwa, nadanych dla poszczególnych obszarów wytypowanych przez audytora. Dla każdego z priorytetów przyznawane są wagi, które zostały użyte w metodzie:
- niski – 0,1 tj. 10%
 - średni – 0,2 tj. 20%
 - wysoki – 0,3 tj. 30%
 - najwyższy – 0,4 tj. 40%
10. Po zsumowaniu wag nadanych obszarom ryzyka, ustalonych według czterech przyjętych kryteriów ryzyka, oraz po uwzględnieniu upływu czasu od ostatniego audytu /kontroli/ i priorytetów kierownictwa, badany obszar może uzyskać max. 170%, co wynika z wyliczenia:
- a) $(0,25+0,20+0,25+0,15+0,15) = 100\%$
 - b) $100\%+30\%+40\%=170\%$
11. Analiza poszczególnych obszarów ryzyka wg powyższego sposobu jest dokonywana wspólnie dla wszystkich jednostek organizacyjnych.
12. Na podstawie wyników analizy ryzyka, audytor wyznacza i szereguje malejąco według stopnia ważności istotne obszary ryzyka. W planie audytu umieszczane są najważniejsze obszary ryzyka. Audytor określa również obszary ryzyka, które powinny zostać objęte audytem wewnętrznym w latach następnych.

13. Interpretacja wyników:

Ocena ważności systemu

Ryzyko całkowite	„Ważność”	%
od 1,00 do 2 włącznie	niska	1-60
od 2,00 do 3,00 włącznie	średnia	60-75
Od 3,00 do 4,00 włącznie	wysoka	75-100

W rocznym planie audytu wewnętrznego umieszcza się najważniejsze obszary ryzyka, przy uwzględnieniu czasu niezbędnego do przeprowadzenia zadań audytowych i czynności organizacyjnych, szkoleń oraz dostępności zasobów rzeczowych.

14. W zależności od wielkości przedmiotowego zakresu zadania, jego zakres podmiotowy może obejmować jedną lub więcej jednostek, czy komórek organizacyjnych (stanowisk pracy).

§ 6

1. Audytor sporządza jeden plan audytu dla Urzędu i wszystkich jednostek podległych, w porozumieniu z Wójtem Gminy Ełk.
2. Audytor przedstawia Wójtowi Gminy Ełk do końca każdego roku, plan audytu na rok następny.
3. Plan audytu podpisuje audytor wewnętrzny i Wójt Gminy Ełk.
4. Audytor przekazuje informację o planowanym przeprowadzeniu zadań zapewniających kierownikom wszystkich komórek audytowanych objętych planem audytu.

§ 7

1. Jeżeli w trakcie realizacji planu audytu audytor stwierdzi, że przeprowadzenie wszystkich zaplanowanych zadań audytowych jest niemożliwe, lub niecelowe, uzgadnia w formie pisemnej z Wójtem Gminy zakres realizacji planu audytu.
2. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w przypadku wystąpienia nowych ryzyk lub też zmiany oceny ryzyka, audytor może przeprowadzić audyt wewnętrzny poza planem audytu, w uzgodnieniu z Wójtem Gminy.
3. Jeżeli przeprowadzenie audytu wewnętrznego poza planem audytu stworzy zagrożenie dla jego realizacji, audytor wewnętrzny zawiadamia o tym na piśmie Wójta Gminy.

§ 8

1. Wyniki z wykonania rocznego planu audytu wewnętrznego, audytor zamieszcza w sprawozdaniu, informując w szczególności o stopniu jego realizacji oraz istotnych ryzykach i słabościach kontroli zarządczej.

2. W terminie do końca stycznia każdego roku, audytor przedkłada Wójtowi Gminy sprawozdanie z wykonania planu audytu za rok poprzedni.

Rozdział IV. Metodyka przeprowadzania zadań audytowych

§ 9

1. Do przeprowadzania audytu wewnętrznego (zgodnego z planem i pozaplanowym) uprawnia imienne upoważnienie wystawione przez Wójta Gminy oraz legitymacja służbowa lub dowód tożsamości. Imienne upoważnienie wystawia się każdorazowo przed rozpoczęciem zadania audytowego. Upoważnienie ma formę i treść zgodną z wzorem określonym w załączniku nr 1 do regulaminu audytu wewnętrznego Gminy Elk.
2. Upoważnienia są numerowane odrębnie w każdym roku.
3. Imienne upoważnienie do przeprowadzania audytu wewnętrznego, audytor włącza do akt bieżących audytu.

§ 10

1. Przed przystąpieniem do sporządzenia programu zadania zapewniającego, audytor dokonuje przeglądu wstępnego, który w zależności od potrzeb może obejmować:
 - a) przegląd regulacji prawnych i organizacyjnych, sprawozdań i innych dokumentów odnoszących się do badanej działalności,
 - b) rozmowy z pracownikami,
 - c) sporządzenie schematów, wykresów i zaprojektowanie kwestionariuszy kontroli wewnętrznej, list kontrolnych, kwestionariuszy samooceny, itp.
 - d) analizę dostępnych danych z ewentualnym wykorzystaniem procedur analitycznych,
 - e) inne czynności niezbędne do zrozumienia procesu, który ma być poddany badaniu w trakcie zadania audytowego.
2. Na fakt zapoznania się z jednostką audytor sporządza dokument „przegląd wstępny”, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 1 do niniejszej procedury.
3. W celu realizacji zadania zapewniającego audytor wewnętrzny opracowuje program zadania, uwzględniając, w obszarze objętym zadaniem, w szczególności:
 - a) cele i zadania jednostki,
 - b) wyniki analizy ryzyka obszaru ryzyka objętego zadaniem zapewniającym,
 - c) system kontroli zarządczej w tym, zarządzania ryzykiem w obszarze ryzyka objętym zadaniem zapewniającym,

- d) możliwość wprowadzenia usprawnień w systemie kontroli zarządczej w obszarze ryzyka objętym zadaniem zapewniającym,
 - e) datę rozpoczęcia i przewidywany czas trwania zadania zapewniającego.
4. Przed rozpoczęciem zadania zapewniającego, na żądanie audytora wewnętrznego, kierownik komórki audytowanej przekazuje dokumenty i udziela informacji w zakresie związanym z zadaniem.
 5. Audytor opracowuje program zadania, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 2 do niniejszych procedur.
 6. Analizy ryzyka na potrzeby zadania zapewniającego, audytor dokonuje w drodze osądu zawodowego, na podstawie zgromadzonych informacji. Opis ryzyka dla każdego obiektu audytu załączony jest do programu zadania zapewniającego. Przy dużej ilości obiektów audytu w ramach badanego obszaru ryzyka, audytor dokonuje wyboru obiektów audytu według ważności przy wykorzystaniu metody szacunkowej analizy ryzyka.
 7. W uzasadnionych przypadkach, audytor może w trakcie przeprowadzania zadania zapewniającego dokonywać zmian w jego programie. Zmiany programu powinny być udokumentowane.
 8. Audytor wewnętrzny rozpoczynając czynności w komórkach audytowanych objętych zadaniem zapewniającym, przedstawia kierownikom tych komórek informacje na temat celu, zakresu zadania, kryteriów oceny oraz narzędzi i technik przeprowadzania zadania.

§ 11

1. W celu przedstawienia informacji, o których mowa w § 10 ust. 8, audytor wewnętrzny może przeprowadzić naradę otwierającą z udziałem kierownika komórki audytowanej, lub wyznaczonego przez niego pracownika.
2. Pracownicy jednostki audytowanej mogą złożyć audytorowi wewnętrznemu oświadczenia, dotyczące przedmiotu zadania zapewniającego, które włączane są do akt bieżących audytu.

§ 12

1. Pracownicy jednostki są obowiązani, na żądanie audytora, udzielać mu informacji i wyjaśnień, a także potwierdzać kopie, odpisy, wyciągi, zestawienia lub wydruki. Udzielone ustnie informacje i wyjaśnienia powinny być utrwalone na piśmie oraz podpisane przez osobę, która ich udzieliła lub je złożyła, i przez audytora albo przez samego audytora.

2. Sporządzane i gromadzone przez audytora w trakcie realizacji zadania audytowego dokumenty powinny dostarczać uzasadnienie wniosków, do których doszedł audytor w zakresie badania i oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej.
3. Wyniki testowania poszczególnych zagadnień i oceny działających mechanizmów kontroli powinny być udokumentowane.
4. Dokumenty włączane do akt bieżących danego zadania audytowego opatruje się kolejnym numerem referencyjnym (sygnaturą), w sposób pozwalający na ich łatwe odszukanie oraz powołanie się na nie w treści sprawozdania z audytu.
5. Dokumentowanie wywiadu/rozmowy przeprowadzanej z pracownikami następuje na formularzu określonym w załączniku nr 3 do niniejszych procedur.
6. Lista kontrolna i kwestionariusz kontroli wewnętrznej sporządzane są według wzorów określonych w załącznikach nr 4 i 5 do niniejszych procedur.
7. Wzory wykazów i zestawień, oraz innych niestandardowych dokumentów roboczych sporządza się w trakcie przygotowywania programu zadania audytowego.
8. Z innych czynności podjętych w toku zadania audytowego, a także tych zdarzeń, które mają istotne znaczenie dla ustaleń audytu wewnętrznego audytor sporządza notatkę służbową.

§ 13

1. Podstawowymi narzędziami stosowanym przez audytora są testy zgodności i testy rzeczywiste (wiarygodności).
2. Testy zgodności - pozwalają zbadać, czy w danej jednostce audytowanej/ procesie istnieją i są przestrzegane procedury kontroli wewnętrznej. Celem tych badań jest sprawdzenie, czy system działał w taki sposób jak go zaprojektowano, czy nie następowały przerwy w jego funkcjonowaniu oraz czy wszystkie zdarzenia, problemy oraz decyzje podlegały spójnemu procesowi decyzyjnemu (traktowane były w sposób jednakowy).
3. Testy rzeczywiste - polegają na sprawdzeniu, czy informacje zawarte w dokumentacji odzwierciedlają stan faktyczny, czyli są kompletne, dokładne i wiarygodne. Testy rzeczywiste przeprowadza się po przeprowadzeniu testów zgodności, lub kiedy audytor stwierdzi, że kontrole nie istnieją lub nie można na nich polegać. Testy te dotyczą poszczególnych operacji, spraw i działań, są wykonywane w celu stwierdzenia ich poprawności. Wielkość próby jest uzależniona od wyników testów zgodności – pozytywne wyniki testów zgodności upoważniają do ograniczenia wielkości badanej próby przy testach rzeczywistych.

4. Przy doborze próby do testowania stosuje się metodę losowania systematycznego z wyliczeniem stałego przedziału losowania tzw. interwału. Interwał wyznacza się dzieląc populację przez liczebność próby. Pierwszą jednostkę do próby wyznaczamy losowo z przedziału od 1 do wartości interwału. Przy oznaczeniu interwału jako „i”, pierwszej jednostki do próby jako „p” a liczebności próby jako „n”, to do próby trafiają jednostki o numerach: p, p+i, p+2i, p+3i. ..., p+(n-1)i.
5. W zależności od potrzeb, możliwości i rodzaju testowanych zbiorów audytor może stosować inne powszechnie uznane metody statystyczne bądź też metody niestatystyczne, np:
 - 1) losowanie statystyczne – wymaga spełnienia warunku, aby wszystkie jednostki populacji miały równą szansę wyboru do próby;
 - 2) losowanie intuicyjne – dokonanie doboru odbywa się na podstawie zawodowej oceny audytora i może być uzasadnione przez np. wartość jednostek populacji, poziom ryzyka, poziom reprezentatywności;
 - 3) losowanie „na chybił trafił” – stosuje się je wtedy, gdy trudno zastosować inne metody, np kiedy jednostkom populacji nie można przyporządkować kolejnych numerów.

Rozdział V. Sprawozdawczość, czynności sprawdzające

§ 14

1. Audytor wewnętrzny po zakończeniu czynności objętych zadaniem zapewniającym, przedstawia kierownikowi komórki audytowanej ustalenia stanu faktycznego. W tym celu może zwołać naradę zamykającą.
2. Podczas narady audytor przekazuje kierownikowi komórki audytowanej wstępne sprawozdanie z przeprowadzonego zadania zapewniającego. W uzasadnionych przypadkach audytor może przekazać kierownikowi tylko te fragmenty sprawozdania, które dotyczą działalności kierowanej przez niego komórki. Wzór sprawozdania z przeprowadzonego zadania audytowego zawiera załącznik nr 6 do niniejszych procedur.
3. Audytor informuje kierownika jednostki audytowanej o przysługującym mu prawie do zgłoszenia na piśmie, w terminie określonym przez audytora wewnętrznego, nie krótszym niż 7 dni od dnia otrzymania sprawozdania, dodatkowych wyjaśnień lub umotywowanych zastrzeżeń, dotyczących treści sprawozdania. Audytor informuje, iż brak odpowiedzi w podanym terminie oznacza akceptację wszystkich ustaleń zawartych w sprawozdaniu,

co skutkuje zatwierdzeniem i uznaniem treści sprawozdania wstępnego za ostateczną wersję.

§ 15

1. W razie zgłoszenia dodatkowych wyjaśnień lub zastrzeżeń, o których mowa w § 14 pkt. 3, audytor postępuje w sposób określony w § 25 ust. 3-5 i § 26 ust. 1-2 rozporządzenia.
2. Audytor informuje pisemnie kierownika komórki audytowanej, iż w przypadku uznania, że zalecenia zawarte w sprawozdaniu są zasadne, ma on obowiązek wyznaczyć osoby odpowiedzialne za ich realizację oraz ustalić termin ich realizacji, powiadamiając o tym pisemnie audytora oraz kierownika jednostki, w której przeprowadzane jest zadanie, w terminie 14 dni od dnia otrzymania sprawozdania.
3. Audytor informuje pisemnie kierownika komórki audytowanej, że w przypadku odmowy realizacji zaleceń ma on obowiązek powiadomić audytora oraz kierownika jednostki, w której przeprowadzane jest zadanie, w terminie 14 dni od dnia otrzymania sprawozdania, o przyczynach odmowy.
4. W przypadku, gdy kierownik komórki audytowanej nie dokona czynności wymienionych w ust. 2 i 3, audytor informuje pisemnie kierownika jednostki, w której przeprowadzane jest zadanie, że to on powinien podjąć decyzję o realizacji zaleceń, wyznaczyć osoby odpowiedzialne za realizację zaleceń i ustalić termin ich realizacji, powiadamiając o tym pisemnie audytora.

§ 16

1. Audytor przekazuje sprawozdanie ostateczne z przeprowadzonego zadania zapewniającego Wójtowi Gminy oraz włącza do akt bieżących audytu.

§ 17

1. Po upływie terminów realizacji zaleceń, audytor zwraca się do kierownika komórki audytowanej o informację na temat działań podjętych w celu realizacji zaleceń oraz stopnia ich realizacji.
2. Audytor może przeprowadzić czynności sprawdzające, dokonując oceny działań jednostki, w której przeprowadzone było zadanie zapewniające, podjętych w celu realizacji zaleceń. Audytor uwzględnia w szczególności ocenę ryzyka występującego w obszarze działalności jednostki objętym zadaniem zapewniającym. Audytor ustala adekwatność, efektywność i terminowość działań naprawczych w odpowiedzi na przedstawione zalecenia.

3. Ustalenia poczynione w trakcie czynności sprawdzających audytor zamieszcza w notatce informacyjnej, którą przekazuje Wójtowi Gminy oraz kierownikowi jednostki (komórki), w której były przeprowadzane czynności sprawdzające.
4. Wzór notatki informacyjnej z czynności sprawdzających stanowi załącznik nr 7 do niniejszych procedur.

Rozdział VI. Czynności doradcze

§ 18

1. Audytor wykonuje czynności doradcze w celu przedstawienia opinii lub wniosków dotyczących usprawnienia funkcjonowania jednostki, w której przeprowadzany jest audyt wewnętrzny. Audytor wykonuje czynności doradcze z inicjatywy audytora oraz na wniosek Wójta Gminy. Audytor może wykonywać czynności doradcze na wniosek kierownika jednostki podległej, za zgodą Wójta Gminy.
2. Audytor może odmówić wykonywania czynności doradczych, jeżeli zakres lub cel tych czynności nie jest zgodny z celami audytu wewnętrznego, a także może prowadzić do naruszenia niezależności i konfliktu interesów. O odmowie wykonania czynności doradczych i jej przyczynach audytor zawiadamia pisemnie Wójta Gminy, a także kierownika jednostki wnioskującego o wykonanie czynności doradczych.
3. W przypadku odmowy wykonania czynności doradczych Wójt Gminy, może wydać pisemne polecenie ich wykonania.
4. Wójt Gminy i kierownik jednostki podległej nie są związani wnioskami, zaleceniami i opiniami audytora wydanymi w wyniku czynności doradczych.

Rozdział VII. Dokumentacja audytu

§ 19

Audytor wewnętrzny prowadzi:

- 1) bieżące akta audytu wewnętrznego, zwane dalej „aktami bieżącymi”, w celu dokumentowania przebiegu i wyniku zadań audytowych, tj. zespołu działań podejmowanych w ramach audytu wewnętrznego.

- 2) stałe akta audytu wewnętrznego, zwane dalej „aktami stałymi”, w celu gromadzenia informacji dotyczących obszarów ryzyka, które mogą być przedmiotem audytu wewnętrznego.

§ 20

1. Akta bieżące zawierają informacje niezbędne do sformułowania zaleceń, które będą zawarte w sprawozdaniu z przeprowadzenia audytu wewnętrznego.
2. Akta bieżące obejmują w szczególności:
 - 1) imienne upoważnienie do przeprowadzenia audytu wewnętrznego,
 - 2) program zadania zapewniającego oraz dokumenty związane z jego przygotowaniem,
 - 3) dokumenty sporządzone oraz dokumenty otrzymane przez audytora wewnętrznego w trakcie przeprowadzania zadania zapewniającego, w tym oświadczenia dotyczące przedmiotu zadania złożone przez pracowników komórki audytowanej,
 - 4) sprawozdanie z przeprowadzenia audytu wewnętrznego,
 - 5) dokumentację dotyczącą przeprowadzonych czynności sprawdzających,
 - 6) dokumenty wytworzone lub otrzymane przez audytora wewnętrznego w związku z wykonywaniem czynności doradczych.
3. Dokumenty określone w ust. 2 włącza się do bieżących akt w kolejności wynikającej z toku dokonywanych czynności, numerując dowody i zamieszczając na początku każdego zbioru akt wykaz materiałów (dowodów) zawartych w danym zbiorze z podaniem ich nazwy i odpowiedniego numeru (spis treści).
4. Dla potrzeb prowadzenia dokumentacji sporządza się dokument „przegląd akt bieżących audytu” z podaniem nazwy i numeru zadania audytowego, zgodnie ze wzorem, stanowiący załącznik nr 8 do niniejszej procedury.

§ 21

1. Akta stałe obejmują w szczególności:
 - 1) plany audytu,
 - 2) sprawozdania z wykonania planów audytu,
 - 3) zakres realizacji planu audytu, o którym mowa w § 9 rozporządzenia,
 - 4) wykaz zadań audytowych, o których mowa w § 11 rozporządzenia,
 - 5) informacje mogące mieć wpływ na przeprowadzenie audytu wewnętrznego, w tym dokumentację z przeprowadzonej analizy ryzyka lub analizy zasobów osobowych,
2. Akta stałe podlegają aktualizacji.

§ 22

1. Akta bieżące i stałe stanowią własność jednostki.
2. Audytor wewnętrzny udostępnia do wglądu akta bieżące i akta stałe kierownikowi jednostki lub osobie przez niego upoważnionej.

§ 23

1. Wykaz symboli i haseł klasyfikacyjnych dokumentacji prowadzonej przez audytora określa Jednolity Rzeczowy Wykaz Akt, wprowadzony Zarządzeniem Wójta Gminy Ełk.
2. Oznaczenie sygnatury zadania audytowego, np. AW.0942-1/10.

WÓJT

mgr Antoni Polchleb

AW.

PROGRAM WSTĘPNEGO PRZEGLĄDU

Nazwa zadania:

Nr zadania:

Cel badania:

Zakres badania:

Audytor powinien:

- 1) uwzględnić znaczenie oraz potrzeby potencjalnych użytkowników;
- 2) zrozumieć proces, który ma być przedmiotem audytu;
- 3) uwzględnić wymogi prawne i regulaminowe;
- 4) uwzględnić narzędzia kontroli stosowane przez komórkę;
- 5) ustalić kryteria;

Czynności do wykonania:

1. Zebrać dane z przeszłości, dane organizacyjne i finansowe, które pozwolą audytorowi zapoznać się z przedmiotem audytu, dostarczą tła do przygotowania sprawozdania z audytu i posłużą jako pomoc przy ocenie ryzyka i testach, a zwłaszcza:
 - a) zamierzonych korzyściach;
 - b) tle historycznym (np. zmianach organizacyjnych lub zmianach celów);
 - c) osiągnięciach;
 - d) aktualnych celach;
 - e) obciążeniu pracą, okresach dużego nasilenia pracy i zaległościach;
 - f) znanych problemach bądź przeszkodach.
2. Przeprowadzić wywiady.
3. Przygotować listę kontrolną dokumentów.
4. Uzyskać lub sporządzić schemat badanego procesu bądź czynności. Określić osoby kluczowe dla procesu opisać zakres ich odpowiedzialności za zarządzanie badanym procesem czy czynnością lub ich nadzorowanie. Określić kluczowe działy, ich pracowników oraz ich najważniejsze obowiązki. Określić miejsca najważniejsze dla procesu oraz ich zadania.

5. Stwierdzić, czy dane przetwarzane komputerowe stanowią istotną bądź integralną część badanego procesu lub czynności.
6. Określić prawa, zarządzenia i odgórne standardy, których zgodność należy sprawdzić.
7. Ustalić obowiązujący system kontroli wewnętrznej w procesie.
8. Przeprowadzić testy, w tym testy zgodności (jeżeli jest to konieczne).
9. Podsumować wyniki badania wstępnego, poprzez:
 - a) wypisanie wszystkich procedur kontroli,
 - b) wymienienie zidentyfikowanych czynników ryzyka i związanych z nimi ryzyk,
 - c) określenie, które testy wiarygodności będą możliwe do wykonania,
 - d) ustalenie czy niezbędna będzie pomoc rzeczoznawcy.
10. Zweryfikować temat planowanego zadania audytowego, pod kątem rozszerzenia zakresu audytu, lub rezygnacji.
11. Przygotować notatkę z przeglądu wstępnego i zawrzeć w niej:
 - a) krótki profil procesu, w tym aktualne zadania specjalne i cele;
 - b) podsumowanie istotnych faktów, kluczowych pracowników, umów, infrastruktury, lokalizacji, systemów komputerowych i baz danych, procesów oraz mających zastosowanie przepisów prawnych i zarządzeń;
 - c) macierz ryzyka;
 - d) definicje terminów.

Audyt Wewnętrzny

WÓJT
mgr Antoni Polakiewicz

Załącznik nr 2
do Procedury Audytu Wewnętrznego
w Gminie Elk

PROGRAM ZADANIA ZAPEWNIĄCEGO

Temat zadania zapewnającego	
Nr zadania	
Planowany termin rozpoczęcia audytu	
Planowany termin sporządzenia projektu sprawozdania z przeprowadzonego audytu	
CELE ZADANIA	
ZAKRES ZADANIA - podmiotowy - przedmiotowy	
ISTOTNE RYZYKA W OBSZARZE OBJĘTYM ZADANIEM	
SPOSÓB PRZEPROWADZENIA ZADANIA (narzędzia i techniki przeprowadzania zadania audytowego, problemy, na które należy zwrócić szczególną uwagę w badaniach, dowody niezbędne do dokonania ustaleń i sposób ich badania, wskazówki o charakterze techniczno-organizacyjnym, wzory wykazów, zestawień i testów)	
KRYTERIA OCENY USTALEN STANU FAKTYCZNEGO	
SPOSÓB KLASYFIKOWANIA WYNIKÓW DLA POSZCZEGÓLNYCH KRYTERIÓW	
IMIĘ I NAZWISKO AUDYTORA WYKONUJĄCEGO ZADANIE AUDYTOWE ORAZ PODPIS	
UWAGI	

Załącznik nr 3
do Procedury Audytu Wewnętrznego
w Gminie Elk

PROTOKÓŁ Z WYWIADU (ROZMOWY)

Nr zadania Nazwa komórki audytowanej	
Temat zadania	
Data przeprowadzenia wywiadu	
Przedmiot wywiadu	

.....
odpowiedzi udzielił:

.....
sporządził

W O J T
mgr Antoni
(Signature)

Załącznik nr 4
do Procedury Audytu Wewnętrznego
w Gminie Elk

LISTA KONTROLNA

Temat zadania:				
Lp.	Obiekt kontroli	Tak	Nie	Uwagi

.....
miejsowość, data

.....
sporządził

.....
odpowiedzi udzielił

W O J T
mgr Antoni [signature]

Załącznik nr 5
do Procedury Audytu Wewnętrznego
w Gminie Elk

KWESTIONARIUSZ KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

Temat zadania:				
Lp.	Wymogi w zakresie kontroli	Tak	Nie	Uwagi

.....
miejsowość, data

.....
sporządził

.....
odpowiedzi udzielił

mgr Antoni P.

Załącznik nr 6
do procedury Audytu Wewnętrznego
w Gminie Elk

SPRAWOZDANIE
z przeprowadzonego zadania zapewnającego

Numer zadania audytowego i nr upoważnienia	
Temat zadania audytowego	
Nazwa i adres komórki audytowanej	
Termin przeprowadzenia audytu wewnętrznego	
Cele zadania audytowego	
Zakres zadania audytowego - podmiotowy i przedmiotowy	
Podjęte czynności i zastosowane techniki przeprowadzania zadania	
Zwięzły opis działań jednostki w obszarze objętym zadaniem	
Ustalenia stanu faktycznego, określenie kryteriów dokonania ich oceny	
Określenie oraz analiza przyczyn Uchybień kontroli zarządczej	
Skutki lub ryzyka wynikające ze wskazanych słabości kontroli zarządczej	
Zalecenia w sprawie wyeliminowania słabości kontroli zarządczej	
Opinia audytora w sprawie adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej i kontroli w obszarze ryzyka objętym zadaniem zapewnającym	
Data sporządzenia sprawozdania	
Imię i nazwisko audytora wewnętrznego przeprowadzającego zadanie oraz jego podpis	

W O J T
mgr Antoni P.

Załącznik nr 7
do Procedury Audytu Wewnętrznego
w Gminie Elk

NOTATKA INFORMACYJNA z czynności sprawdzających	
Numer zadania	
Temat zadania	
Jednostka audytowana	
Uwagi, wnioski, rekomendacje wskazane w sprawozdaniu	
Terminy	
Sposób przeprowadzenia czynności sprawdzających	
Ocena działań jednostki, podjętych w celu realizacji zaleceń, z uwzględnieniem oceny ryzyka występującego w obszarze działalności jednostki objętym zadaniem zapewniającym. Adekwatność, efektywność i terminowość działań naprawczych w odpowiedzi na przedstawione zalecenia	
UWAGI	

.....
miejsowość, dnia

.....
sporządził

 mgr Antoni Podkościelny

„B-5”

PRZEGLĄD AKT BIEŻĄCYCH

Zadanie zapewniające nr/.....

temat zadania zapewniającego :

Lp. spisu spraw	Nazwa dokumentu	Nr
część A – dokumenty związane z przygotowaniem zadania zapewniającego		
1.	Upoważnienie do przeprowadzenia audytu nr	
2.	Przeгляд wstępny	
3.	Opracowanie kwestionariusza kontroli wewnętrznej – ocena systemu	
4.	Analiza ryzyka dla poszczególnych obiektów audytu	
5.	Program zadania zapewniającego	
część B – dokumentacja realizacji czynności audytora w trakcie zadania zapewniającego		
część C – dokumentacja związana z zakończeniem zadania zapewniającego		
	Sprawozdanie wstępne z zadania zapewniającego	

WÓJT
Gmina Antoni Polakowski
[Signature]